

SUMQAYIT – 70

Ulu öndər Heydər Əliyev vaxtilə Sumqayıtı kiçik Azərbaycan adlandırıb. Burada ölkəmizin bütün rayonlarından gəlmiş adamlar yurd-yuva qurublar, öz əlləri ilə yaratdıqları gözəllikləri fəxr edirlər. Yeni əsrin əvvəllərindən Sumqayıt daha müasir şəhərə çevrilməyə başlayıb. Son üç-dörd ildə isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qayğısı, diqqəti sayəsində şəhərin siması daha da dəyişib, yeni, parlaq naxışlarla zənginləşib və Avropa dəyərlərinə inteqrasiya edib.

Son üç ildə Sumqayıtın iqtisadiyyatına milyardlarla manatlıq vəsait qoyulub. Ötən ay cənab İlham Əliyevin Sumqayıta növbəti səfəri zamanı daha bir müəssisənin – SOCAR Polimerin yüksək sıxlıqlı Polietilen zavodunun açılışını edib. Sonra şəhər bulvarına gələrək sakinlərə səmimi görüşüb. Bu, xalqıla içtidar birliyinin, xalqın öz rəhbərinə güclü dəstəyinin, böyük sevgisinin əsl nümayişinə çevrildi. Həmin görüşdə yaşanan itfixar dolu anların təəssüratları sumqayıtlıların qəlbində silinməz izlər buraxdı.

Görüşdə iştirak etmiş qocaman müəllim Əvəz Qəməddin Lələdağın bu barədə dedikləri:

– O gün möhtərəm Prezidentimizin möcüzə adlandırıldığı bulvarda nəvəmlə gəzintiye çıxmışdıq. Bir də eşitdik ki, İlham Əliyev bulvara gəlir. Onun əlini sıxıb salamlamaq mənə də qismət oldu. Dedim ki, 70 yaşlı gənclər şəhərinə xoş gəlmisiniz. Bu gözəl şərait, bu firavan həyatı bizə Siz bəxş etmişsiniz. Azərbaycan xalqı çox xoşbəxtdir ki, Sizin kimi rəhbər var. Daimi qayğınızın nəticəsidir ki, ölkəmizdə yoxsulluq minimum səviyyədedir, əhalinin bütün təbəqələrinin sosial müdafiəsi təmin olunur. Tikilən məktəblər, idman kompleksləri, çəkilən yollar, abadlaşan şəhərlər və daha çox yenilikləri saymaq olar ki, bunlar Azərbaycanın son illərdə əldə etdiyi gerçək uğurlardır. Xalqın ümidini doğruldan kəndlərin yerində olması da fərah doğurur. On illər boyu Sumqayıtda belə bir bulvarın olacağına xətrimə belə gətirmirdim. Bu gün İspaniyada, Fransada keçirilən beynəlxalq sərgilərdə mükafatlara layiq görülən park-bulvar kompleksimizin olması, doğrudan da, bir möcüzədir.

Prezidentimiz öz mehribanlığı, sadəliyi ilə hamımızı heyran qoydu. Hər kəslə ayrıca görüşdü, uşaqları qucağına alıb öpdü, şəxsi telefonlarla xətirə şəkilləri çəkirdi. Biz ölkə rəhbərinə şəhərimizin 70 illiyinin keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzaladığına görə dərin minnətdarlığımızı bildirdik. Azərbaycan xalqının rifahı naminə fəaliyyətində daha böyük nailiyyətlər arzulanıq. Prezidentimizin üzündəki nur, xeyirxahlıq, sadəlik mənim kimi insanların yaddaşında həmişəlik qalacaq.

Sumqayıt Dövlət Universitetinin tələbəsi Rəməyə Mustafayevanın dediyinə görə isə, həmin unudulmaz görüş zamanı dövlət başçısına tələbələrin təqəüdüünü artırdığına görə minnətdarlıq edib. Prezidentin böyük səmimiyyəti onları yataqxana məsələsindən danışmağa ürəkliyəndir. Cənab İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verərək bildirdi ki, bu günlərdə yeni mənzillərə köçürülən qacqınların maskunlaşdığı yataqxanalar təmir edilərək tələbələrə ixtiyarına verəcək.

Xəzərin sahilində möhtəşəm bir qala kimi ucalan Sumqayıtın belə xoş anları, unudulmaz günləri çox olub. Dövlət başçısının 15 ildə Sumqayıta 20 dəfədən artıq səfər etməsi, xüsusilə də son illərdə bu səfərləri daha da intensivləşdirməsi və gənclər şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafıyla bağlı ard-arda göstərişlər verməsi sakinlər tərəfindən böyük razılıqla qarşılanıb. Elə fevralın 18-də Sumqayıta gələn Azərbaycan rəhbəri şəhərdə quruculuq işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı yeni bir sərəncam da imzalayıb.

Sumqayıtın əsas giriş hissəsində dalgavari şəkildə üst-üstə qoyulan tikinti bloklarının zirvəsində qanad açmış "Qağayı" abidəsi ucalır. O, bu gün də tikilən-qurulan şəhərin rəmzi sayılır. Buradan başlayan "Sülh" küçəsi göz oxşayır. Şəhər haqqında ilk təəssürat yaradır. "Sülh" küçəsindən sağa dönan yollar modern sənaye zonasına aparır, irəliyə və sola yollarsa qonaqları müasir şəhər gözəlliklərinə qovuşdurur. Bu küçə 4,2 kilometr məsafədə hər iki tərəfə xeyli genişləndirilib, 100 min kvadratmetr sahəyə yaşıl örtük salınıb və təkcə bu ərazidə 120 mindən çox ağac və dekorativ kollar ekilib. Burada yeni, qəşəng inzibati binalar, ofislər, xidmət sahələri pərvəriş tapıb. Qısa müddətdə Sumqayıtın ikinci giriş yolu hesab olunan Sahil küçəsi də yenidən qurulub, dəniz kənarı ilə Novxanı istiqamətində

layihələrin investisiya dəyəri 3,5 milyard ABŞ dolları həcmindədir. Həmin vəsaitin 3 milyard dolları artıq layihələrə sərf edilib. Orada fəaliyyət göstərən müəssisələrin sayı isə 11-ə çatıb. Təkcə "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində tikilmiş polipropilen zavodu il ərzində ölkəyə 350 milyon dollar gəlir gətirəcək. Daha bir maraqlı fakt: yeni Karbamid zavodu xam qazı gübrəyə çevirir. Azərbaycan hər il mineral gübrəyə təqribən 100 milyon dollardək vəsait xərcləyirdi, ancaq indi həm daxili tələbat ödəniləcək, həm də mineral gübrələrin ixracından 150 milyon dollardək gəlir götürüləcək.

Regional inkişaf üzrə Dövlət proqramları üzrə reallaşdırılan tədbirlər Sumqayıtın timsalında daha aşkar görünür. Şəhərin yeni rəhbərliyi məhz bu istiqamətdə yo-

vətəndaşlar üçün daha 2 mindən artıq ödənişli ictimai iş açılıb.

Şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcovun tərcümeyi-halında Sumqayıt mühüm yer tutur. Gənc yaşlarından o, arzularının arxasında məhz bu şəhərə üz tutub. Sumqayıt çoxları kimi onun da tale şəhəridir. Kommunal müəssisələr birləşməsinə rəhbərlik edib, Sumqayıtın ilk bələdiyyə sədri, Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı olub və bir neçə il öncə yenidən Sumqayıta qayıdıb. Bu dəfə şəhərin rəhbəri vəzifəsinə təyin edilib və hazırda yüksək etimadı layiqincə doğrulmaqdadır. 2012-ci ildə "Şərəf" ordeni, 2016-cı ildə 2-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif olunub. Sumqayıtlılar idarəetmə sahəsində böyük təcrübəsi olan həmyerlilərinin şəhərə rəhbərlik etməsindən çox razıdır.

Məlum olduğu kimi, bu ilin noyabrında Azərbaycanın ikinci böyük sənaye mərkəzi sayılan Sumqayıtın yaradılmasının 70 illiyi tamam olur. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev yubileyin geniş qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır. Bu, Azərbaycanın sosial-iqtisadi və mədəni həyatında Sumqayıtın xüsusi rol oynadığını bir daha göstərir. Sumqayıtlılar bunu ölkə rəhbərinin onların doğma şəhərinə xüsusi münasibəti kimi dəyərləndirirlər.

İkinci gəncliyinə qovuşan şəhər

inkişafı ilə yaxından tanış olmaq məqsədi güdən həmin səfər zamanı diplomatlarla Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında olublar. "SOCAR Polymer" layihəsinin təqdimatı nümayiş olub. Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov diplomatlara sənayedə görülən işlər barədə məlumat verib. İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səferov qeyri-neft sektorunu inkişafından danışdı. Diplomatlar yeni müəssisələrə baxıblar. Sumqayıt Dövlət Dram Teatrına gediblər. Zakir Fərəcov əhalinin sosial rifahın, mədəni həyatı barədə danışdı. O, Sumqayıtın dünyanın 19 şəhəri ilə qardaşlaşdığına da qeyd edib. Sumqayıtın dotasiyasız yaşayan şəhər olduğunu qonaqların diqqətinə çatdırdı. Səfər çərçivəsində diplomatlar, həmçinin Lüdviqshafen parkında, "Kimyaçı" Mədəniyyət Sarayında, Heydər Əliyev Parkında, Heydər Əliyev Mərkəzində, Bayraq Meydanında, Bayraq Muzeyində və dənizkənarı bulvarda olublar.

Ötən hər gün yeni uğurların əsasını qoyur və növbəti zəfərlərə zəmin yaradır. Elə bu günlərdə Sumqayıt Texnologiyalar Parkının mexaniki emal detalları və metallkonstruksiya çeşidlərindən ibarət məhsullarının ilk dəfə Avropa sənayesinin lokomotivi sayılan Almaniya İxracı Həyata keçirilib. Əsas hədəflərdən biri Azərbaycanı keyfiyyətli məhsulları və xidmətləri ilə Avropa və Yaxın Şərq ölkələrində uğurla təmsil etməkdir. Neft-kimya kompleksinin əsas müəssisələrinin modernləşdirilməsinə paralel olaraq, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yeni və daha perspektivli müəssisələr yaradılır. Parkda mövcud olan 18 rezident üzrə

Şəhər rəhbərliyinin iş üslubunda ərazilərdə sayır qəbulla, görüşlər keçirib canlı dialoqlar vasitəsilə, arzu və tələbləri nəzərə almaq şərtlə fəaliyyət konturlarını dəqiqləşdirmək, prioritetləri müəyyənləşdirmək mühüm yer tutur. Belədə istəyə nail olmaq, sözsüz ki, xeyli asanlaşır.

...Xatırlayıram ki, şəhər tədbirlərindən birində Zakir müəllim demişdi: "Bu gözəl bulvarı da, parkları da özümüz üçün yaradıırıq. Pensiyaya çıxandan sonra bura gəlib dincələcəyik, ələ etməliyəm ki, gələcək nəsillərdən utanmayaq".

Möhtəşəm Park-Bulvar Kompleksi "Global Trade Leaders Club" forumlarında "International Award for Excellence & Leadership" mükafatına layiq görülüb. Heydər Əliyev Mərkəzinin yeni əzəmətli binası, Dövlət Dram teatru binasının, Kimyaçı sarayının yenidən qurulması və qarşısında meydanın əsaslı təmiri gözəlliyin təzələnməsi baxımından önəmli dir. Son üç ildə Bayraq muzeyi, Şah-mad və Uşaq İncəsənət məktəbləri, YAP-in yeni binası gözəllik ünvanlarını sırasına qatılıb. O cümlədən, şəhərdə yüksək standartlara cavab verən hoteller tikilərək istifadəyə verilib. Bakı kəndləri istiqamətindən Sumqayıta qədr yeni müasir avtomobil yolu çəkilib. Heydər Əliyev Parkında, Nəsimi parkında, Şəhidlər xiyabanında, Künca-də və meydanlarda abadlıq işlərinin aparılması daimi xarakter daşı-

mövcud yolların təmir olunması ilə yanaşı, yeni yollar da salınıb. Şəhər ərazisində uzunluğu 7 kilometr olan 4 yeni yol tikilib. Bu il də yol infrastrukturunun inkişafı ilə bağlı tədbirlər planı hazırlanıb. İl ərzində 50 kilometr uzunluğunda şəhərdaxili və qəsəbələrdə küçə və yolların, 1,5 milyon kvadratmetr məhəllədəxili ərazidə yeni asfalt örtüyünün salınması nəzərdə tutulur. Üç ildə dam örtükləri əsaslı təmir olunmuş yaşayış binalarının ümumi sayı isə 650-dən çoxdur.

Artıq Sumqayıtın özünəməxsus ekoloji standartları formalaşır. Şəhərdə yaşllaşdırma işləri müntəzəm aparılır. Son 5-6 ildə burada 100 minlərlə yeni ağac ekilib. 16 hektardan artıq ərazini əhatə edən parklar, xiyabanlar salınıb və yenidən qurulur. Şəhərdə hər adambaşına düşən yaşillıq sahəsi 26 kvadratmetrə təşkil edir ki, bu da respublika şəhərlərinin orta göstəricisindən yüksəkdir. Şairlər əbəz yara Sumqayıtı "Xəzərin zürmüt boyunbağı" adlandırmayıblar.

Müasir şəhərsalma tələblərinə uyğun görkəmi formalaşan Sum-qayıt coğrafi relyef baxımından da əlverişli məkandır. Regionun ən böyük sənaye mərkəzlərindən biri olmaqla bərabər, Sumqayıt artıq perspektivli turizm şəhəri adlanmağa da iddialıdır. Onun Xəzərin sahilində yerləşməsi, möhtəşəm dənizkənarı bulvarının olması, infrastrukturunun tam yenilənməsi, yeni dəmir yolu

ayrılıb. Yeri gəlmişkən, Sumqayıtın lift təsərrüfatında Qafqazda ilk dəfə olaraq intellektual onlayn idarəetməsi tətbiq olunur.

Ölkə başçısının diqqət və qayğısı, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə 2000-dən artıq qaçqın-köçkün ailəsi üçün Sumqayıtda və Sumqayıt stan-siyası massivində yeni yaşayış komplekslərinin tikintisi başa çatıb və doğma yurdlarından didərgin düşmüş həmvətənlərimiz artıq yeni mənzillərə köçürlər. Bununla həm də onların vaxtilə macburan şəhərin müxtəlif yerlərində inzibati binalarını, ərazilərini zabt etdikləri təşkilatların öz fəaliyyətlərini bərpa etməsinə, əlavə iş yerlərinin açılmasına imkan yaranacaq. Mehdi Hüseynzadə adına stadi-onun bərpası, şəhərdə Muğam Mərkəzinin yaradılması da yaxın perspektivə aid məsələlərdir. Üç 2 nömrəli şəhər xəstəxanasının əsaslı təmiri, 1176 şagird yerlik yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı Prezident sərəncamlarının icrasına başlanıb.

Sumqayıt ziyalıları da doğma şəhərin tərəqqisindən hədsiz məmnundurlar. Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Sumqayıt Bölməsinin sədri Gülnarə Cəmaləddin:

– Elə özü də böyük, gözəl bir zəhmət abidəsi olan Sum-qayıtın günbəgün gözəlləşməsi qəlbimizi rıqqətə gətirir. Burada tez-tez müxtəlif maraqlı mədəni tədbirlər keçirilir. Biz də həm şəhərin yubileyini, həm də "Nəsimi ili"ni layiqincə keçirməyi düşünürük. Şəhər rəhbərliyi tərəfindən bütün təşəbbüslərimiz dəstəklənir, sənət adamlarına yüksək dəyər verilir ki, bu da yaradıcılıq əzminizi artırır. Ötən ay bölməmiz tərəfindən tərtib ediləcək çap olunan "Bizdən sizə qalan sözdür" adlı kitabda Sum-qayıtda yaşayan şairlərin yara-dıcılığının nümunələri toplanıb. Almanax şəhərimizin yubileyinə və "Nəsimi ili"ni təhəmmül edən Şəhər rəhbərliyinin təşkilatçılığı ilə "Sumqayıt-70" adlı nəfis ziyad-ıza suvenir nəşrin və sənədli filmin hazırlanmağa olması da diqqətəlayiqdir.

Sumqayıt bulvarında sakinlərlə görüşünün sonunda Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, qarşıda daha yaxşı günlər olacaq. "Mən həmişə demişəm ki, Sumqayıt inkişaf baxımından paytaxt şəhərinə yaxın olmalıdır və bu gün biz bunu götürürük. Düzüdü. Bakı son illər çox gözəlləşib, abadlaşib, ancaq Sumqayıt kimi gözəl şəhərdə insanların istirahəti üçün mütləq bulvar olmalı idi və biz bir il, hətta bir ildən tez bir vaxtda 4 kilometr uzunluğunda bulvar yaratdıq. İndi bura Sumqayıtın əsas istirahət zonasıdır, görün, nə qədər gözəllənib. Siz burada dəfələrlə olmusunuz, mən də dəfələrlə olmuşam. Əvvəlki mənzərə əlbəttə ki, çox acınacaqlı idi. Amma bu gün yeni yollar salınıb, yeni binalar tikilib, ictimai yerlər yaradılıb. Yeni, Sumqayıtın kompleks inkişafı daim diqqət mərkəzindədir".

Bəli, əsasən dəniz kənarında yerləşən şəhərlərin dünyanın ən gözəl yerləri olması bir aksiodur. Fərəhlidir ki, bu baxımdan Bakı ilə yanaşı, Sumqayıt da artıq həmin gözəl şəhərlərin sırasında durur. Qocaman Xəzərin aynasında "bəzənən" gənclər şəhəri özünün gerçək intibah dövrünü yaşayır. Vaxtilə burada məskən salan insanların indi övladları, nəvələri, nəticələri burada yaşayır, təhsil alır, ailə qurur və özlərini fəxrli sumqayıtlı adlandırdırlar. Son bir neçə ildə şəhərdə xüsusilə çox qururverici yeniliklər baş verib... Bu şəhərin öz universiteti, öz televiziyası, öz Poeziya evi, öz bulvarı, öz estetikasına, öz mədəni aurası var. Dəniz gəzintisi də nəzərdə tutulur. Bir sözlə, şəhər indi özündən daha çəvik inkişaf və tərəqqi mərhələsinə yaşayır. Sabahı daha gözəl olacaq.

Son üç il ərzində Sumqayıtda 650-dən çox binanın dam örtüyü yenilənib. Ölkə başçısının müvafiq sərəncamları əsasında çoxmənzilli binaların dam örtüklərini dəyişdirilməsi məqsədilə ayrılan vəsait hesabına bu il daha 260 binanın dam örtüyünün təzələnməsi nəzərdə tutulub. Son 3 ildə Sum-qayıtda 367 lift dəyişdirilib, bu, ümumi lift parkının 62 faizini təşkil edir. Həmin 18 çoxmənzilli binadakı istismara yarasız 62 liftin yenilənməsi üçün vəsait